

Datum
2020-03-25

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2020-26

Yttrande

Till
[Här fyller du i mottagare]

Remiss från Socialdepartementet - Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd S2019/05353/FST

Sammanfattning

Kommunstyrelsen är enig med utredningen om att det är av vikt att bedömning av den sökandes språkkunskaper i svenska i förhållande till svårigheter att klara sin försörjning genom arbete görs utifrån principer som underlättar inplacering på rätt nivå och studieväg. Kommunstyrelsen delar uppfattningen att det vid krav på studier är viktigt att det upprättas en studieplan där individens långsiktiga mål med studierna framkommer. En tydlighet kring den enskildes förutsättningar samt planerade insatser för att komma in på arbetsmarknaden bedöms bidra till att öka den enskilde personens motivation till studierna vilket skapar förutsättningar hos såväl kommunala som statliga myndigheter att kunna planera utbud av och genomförandet av utbildningar och insatser som leder till arbete. Kommunstyrelsen vill betona vikten av att det tydliggörs vem som ansvarar för att koordinera individens planering under den tid som individen befinner sig i studier som omfattas av studieplikt och studerar i enlighet med sin individuella plan. Utan en tydlig ansvarsfördelning ser styrelsen en risk att studierna avbryts i förtid för andra insatser då individen kan lyda under flera olika myndigheters ansvarsområden.

Yttrande

Kommunstyrelsen är positiv till förslagen men vill lämna följande synpunkter.

I detta sammanhang ser kommunstyrelsen det adekvat att lyfta de risker som styrelsen bedömer kan uppstå genom den delvis omvända logiken att föra in en skrivning i socialtjänstlagen om att vid behov delta i grundutbildning i svenska för att kunna bedömas stå till arbetsmarknadens förfogande. Innebörden av detta kan i praktiken komma att tolkas som att socialtjänsten ska överpröva om en person som ansöker om ekonomiskt bistånd, och som av Arbetsförmedlingen bedömts stå till arbetsmarknadens förfogande som arbetssökande, faktiskt står till arbetsmarknadens förfogande.

Kommunstyrelsen ställer sig positiv till att ett uppdrag bör lämnas till lämplig myndighet att ta fram goda exempel. Kopplat till ekonomiskt bistånd bedöms det väsentligt att myndighet

som ges föreslaget uppdrag, utöver goda exempel, även ges i uppdrag att utreda rättsläget avseende i vilken utsträckning en socialnämnd kan begära deltagande i sådan insats för att rätt till bistånd ska kunna bedömas föreligga.

Kommunstyrelsen saknar en bedömning av de ekonomiska konsekvenser som kan uppstå om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om ekonomiskt bistånd och kommunala arbetsmarknadsinsatser ytterligare utökas till att även omfatta statistik om deltagande i grundutbildning i svenska. Uppgifter om deltagande i grundutbildning bör rimligen kunna inhämtas från de uppgifter som utbildningsanordnaren registrerar avseende den enskildes slutförda kurser inom grundutbildningen i svenska, oavsett om personen beviljats ekonomiskt bistånd eller ej.

Vidare bedömer kommunstyrelsen att ansvaret för att koordinera individens insatser under språkplikten inte är klarlagt vilket kan innebära att kommunen behöver lägga personella resurser för att samverka med andra myndigheter som till exempel Arbetsförmedlingen. Om ansvaret inte är klarlagt kan individen få en annan planering än studier av en annan myndighet som gör att studierna avbryts. Att studierna avbryts skulle göra att kommunens investering i utbildning för individen åtminstone delvis går om intet vilket också är en form av ökad kostnad som belastar kommunen.

Kommunstyrelsen anser även att den statistiska uppföljningen inte är tillräckligt väl beskriven för att kunna uttala sig om huruvida kommunen kommer att belastas med ekonomiska bördor eller inte.

Kommunstyrelsen vill betona att det ska finnas en balans mellan plikt och rätt så att hela komplexiteten som kan ligga bakom att en person står utanför arbetsmarknaden tas hänsyn till, särskilt utifrån att barnkonventionen blivit lag. Förslaget riskerar få negativa konsekvenser för barn i de fall vårdnadshavare avstår från att söka stöd då de krav som kommuniceras kan uppfattas som för svåra att uppnå för att det ska vara troligt att kunna erhålla stöd i sin situation.

Kommunstyrelsen vill försäkra sig om att om dessa förändringar i socialtjänstlagen (2001:453) genomförs med mer detaljerade anvisningar och krav, inte gör avsteg från utformningen av socialtjänstlagen som helhet. Redan nu gällande lagtext samt aktuell rättspraxis innebär att krav ställs på att personer som har behov av grundutbildning i svenska deltar och genomför sådan utbildning för att rätt till bistånd ska bedömas föreligga.

Kommunstyrelsen ser även en risk att den nya skrivningen i socialtjänstlagen kan krocka med skollagens bestämmelser i 20 kap. 9 § 2 stycket om att huvudmannen får besluta att utbildningen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg. En elev kan alltså ha plikt att delta i studier enligt ett regelverk men inte ha praktisk möjlighet enligt ett annat. Kommunstyrelsen bedömer att

detta problem i lagstiftningen behöver tydliggöras för inte riskera att individer kommer i kläm.

Kommunstyrelsen menar att språknivåbedömningen är komplicerad och kan inte se att något resonemang kring problematiken finns i promemorian och skulle vilja förorda att kriterier för språknivåbedömning i förhållande till att klara sig genom arbete klarläggs nationellt innan lagändringen beslutas.

Även om det i princip bara skulle innebära en kodifiering av nuvarande praxis skulle formalisering i lag med åtföljande bedömning i form av språkplikt mycket väl kunna innebära ökande bedömningar av språkplikt, kanske för grupper som idag inte studerar SFI. Detta skulle i grunden vara positivt på flera sätt men skulle samtidigt öka kommunens kostnader.

Kommunstyrelsen är positiv till promemorians förslag men anser att förslagen innebär kostnadsökningar för kommunen vilket bör kompenseras genom finansieringsprincipen.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Anna-Lena Alnerud
.....

Torbjörn Tegnhammar (M) reserverar sig mot beslutat och avser lämna in en skriftlig reservation.

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2020-03-23 kl. 15:00-15:20
Plats	Stadshuset vån 7, 7046
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande)
Övriga närvarande	Andreas Norbrant (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Utses att justera	Torbjörn Tegnhammar
Justeringen	2020-03-27
Protokollet omfattar	§170

Underskrifter

Sekreterare	
	Anna-Lena Alnerud	
Ordförande
	Katrin Stjernfeldt Jammeh	
Justerande
	Torbjörn Tegnhammar	

§ 170 Remiss från Socialdepartementet - Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

STK-2020-26

Sammanfattning

Malmö stad har den 20 december 2019 erhållit rubricerade promemoria på remiss från Socialdepartementet. I promemorian analyseras de rättsliga förutsättningarna för att det införs ett tillägg i socialtjänstlagen om att den enskilde vid behov ska delta i grundutbildning i svenska för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande så kallad språkplikt. Syftet med tillägget om språkplikt är att för den enskilde tydliggöra vikten av att delta i språkutbildning för att därigenom förbättra möjligheten att få ett arbete och att etableras i Sverige.

Promemorian har skickats till arbetsmarknads- och socialnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för yttrande. Arbetsmarknads- och socialnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är eniga om att det är av vikt att bedömning av den sökandes språkkunskaper i svenska i förhållande till svårigheter att klara sin försörjning genom arbete görs utifrån principer som underlättar inplacering på rätt nivå. Stadskontoret, liksom utredningen bedömer, att om förslaget går igenom kommer fler att delta i grundutbildning i svenska och därmed ökar kostnader för staden. I ett långsiktigt perspektiv bedömer stadskontoret ökningen vara liten då tillgången till det svenska språket främjar möjligheterna för den enskilde att bli självförsörjande. Förslaget innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen genom att ett specifikt krav lagfästs om innebörden av att stå till arbetsmarknadens förfogande för att den enskilde ska ha rätt till försörjningsstöd. Förslaget är att kommunstyrelsens arbetsutskott tillstyrker promemorian med hänsyn taget till remissinstansernas yttranden.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner reviderat förslag till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Beslutsgång

Ordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) föreslår ett reviderat förslag till yttrande enligt följande:

Under rubriken "Yttrande" i det sjätte stycket lägga till följande text i kursiv stil: "Kommunstyrelsen vill betona att det ska finnas en balans mellan plikt och rätt så att hela komplexiteten som kan ligga bakom att en person står utanför arbetsmarknaden tas hänsyn till, *särskilt utifrån att barnkonventionen blivit lag.*" Följande meningar i samma stycke stryks: Meningen som börjar med "Det finns en risk att enskilda..." och meningen som börjar med "Barn riskerar därmed,...".

Första meningen i det näst sista stycket under rubriken "Yttrande" och som börjar med "Slutligen delar inte kommunstyrelsen promemorians bedömning..." stryks från yttrandet.

Torbjörn Tegnhammar (M) yrkar avslag till reviderat förslag till yttrande till förmån för Moderaternas och Centerpartiets reservation i arbetsmarknads- och socialnämnden den 21 februari 2020 § 51.

Ordförande ställer proposition på sitt reviderade förslag mot Torbjörn Tegnhammars (M) yrkande om avslag och finner att arbetsutskottet beslutar bifalla det reviderade förslaget.

Reservationer och särskilda yttranden

Torbjörn Tegnhammar (M) reserverar sig mot beslutet och lämnar in en skriftlig reservation, bilaga 1.

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200323 Remiss från Socialdepartementet - Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd
- Förslag till yttrande - Remiss från socialdepartementet - Språkplikt- Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd
- Remiss från Socialdepartementet - Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 200221 § 51 med Reservation (M+C) och (SD) och Särskilt yttrande (MP) och (V)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 200221 § 24
- Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-03-23

Ärende 4 – Remiss från Socialdepartementet om språkplikt

Moderaterna instämmer i den inledande delen av förslaget till remissvaret och yrkade på att kommunstyrelsens arbetsutskott i enlighet med Moderaternas och Centerpartiets reservation i arbetsmarknads- och socialnämnden ska ställa sig positiv till förslaget om språkplikt.

Resterande yttrande är tyvärr en lång rad argument emot förslaget om språkplikt. Det beskrivs som ett problem att enskilda personer avstår från att söka stöd från socialtjänsten om kraven uppfattas som för strikta. Argumentationen är märklig, eftersom detta är en del av poängen med förslaget om språkplikt. Om man är beredd att avstå från ekonomiskt bistånd för att man inte är beredd att lära sig det språk som talas i det land som man bor, så är behovet av ekonomiskt bistånd sannolikt inte så stort.

Språket är en central del av integrationen i Sverige. Utan att kunna förstå och tala språket är det i princip omöjligt att få ett jobb. Dessutom är kraven i förslaget om språkplikt egentligen inte särskilt högt ställda. Det handlar om att fysiskt närvara vid undervisning i svenska, inte att tillgodogöra sig kunskapen och inte att klara några uppsatta mål. De hade kunnat vara ännu högre och det hade fortfarande inte varit ett för högt ställt krav på personer som står till arbetsmarknadens förfogande

Då vårt förslag ej vann gehör reserverar vi oss till förmån för eget förslag.

Torbjörn Tegnhammar (M)